

Педагогічні КАДРИ

газета

ЗАСНОВАНА У ЖОВТНІ 1929 РОКУ

№ 7 (1617) ВЕРЕСЕНЬ 2011 РОКУ

НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Поповнення драгомановської родини

АНДРІЙ ДЕМИДЕНКО – ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРОФЕСОР УНІВЕРСИТЕТУ

НА УРОЧИСТОМУ ЗАСІДАННІ Вченої ради університету було вручено аксесуари Заслуженого професора НПУ імені Михайла Драгоманова тому, хто, за словами ректора **Віктора Андрущенка**, "своєю творчістю відлунює душу народу" – поету **Андрієві Демиденку**.

Андрій Демиденко – український поет-пісняр, народний артист України, заслужений діяч мистецтв України, академік, професор, лауреат міжнародних премій. Автор понад 180 наукових праць, присвячених національному фольклору та проблемам

українознавства. Автор багатьох науково-популярних статей, історичних розвідок, радіо- і телелітературних досліджень. Андрій Петрович – творець фундаментальної документальної книги про Михайла Грушевського "Великий українець". До того ж він підготував і видав усю спадщину Михайла Грушевського, редактор і упорядник "Історії України в народних думках і піснях".

Вже у восьмому класі Андрій Демиденко почав друкуватися у "Київській правді". На літературний шлях юного поета благословив **Андрій Малишко**, коли той

приніс у журнал "Дніпро" добірку своїх віршів. Малишко прочитав рукопис і сказав: "Я бачу вашу літературну стежку – вона аж дзвенить!". Андрій Демиденко – автор текстів близько 750 пісень, серед яких "Вічний Київ", "Батьківський поріг", "Гуцулка-гуцулянка", "Україночка", "Хрустальні цепи", "Не мовчи", "Васильки"... Пісні Андрія Демиденка виконували Юрій Гуляєв, Микола Кондратюк, Йосип Кобзон, Юрій Богатиков, Алла Пугачова, Софія Ротару, Раїса Кириченко, Назарій Яремчук, Таїсія Повалій.

Нам пощастило, адже видатний поет-пісняр працює в Драгомановському університеті вже багато років і до того ж веде літературну студію, творчій доробок якої нещодавно було опубліковано в збірці "Протуберанці слова".

Дорогі студенти, викладачі та співробітники університету!

ПЕРШЕ ВЕРЕСНЯ – знаковий день для всіх освітян – для тих, хто вчиться і викладає, студентів і викладачів, які ведуть молодь до Країни Знань.

Сьогодні я з радістю вітаю першокурсників з початком нового навчального року. Бажаю натхнення та терпіння, адже здійснення до Знань є процесом копітким і тернистим. Проте знання отримані в нашому університеті стануть потрібними вам у професійному та особистому житті.

Хочу висловити вдячність всім викладачам та співробітникам університету за роботу і радий зустрічати вас після літніх відпусток із запалом в очах і готових до нових наукових та творчих звершень. А це вкрай потрібно для нашого подальшого поступу та отримання статусу дослідницького.

2011 рік є знаковим для всієї країни, адже Україна святкує своє 20-ти річчя Незалежності. Наш університет готує учителя – патріота своєї держави, ми одні з перших почали викладати історію України з національних позицій і нових методологічних підходів. Радий, що привносимо свій вклад у становлення та розвиток незалежної України.

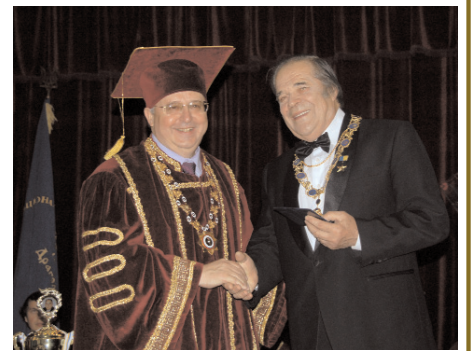
Також цей рік є знаковим для нашого університету, адже ми святкуємо 170 років від дня народження справжнього патріота, духовного вчителя українців, вченого – Михайла Драгоманова!

З новим навчальним роком!

Ректор Віктор АНДРУЩЕНКО,
член-кореспондент НАН України,
академік НАПН України, доктор філософських наук,
професор, заслужений діяч науки і техніки України

Нагорода

ОСОБЛИВУ НАГОРОДУ від Драгомановського університету на урочистому засіданні Вченої ради вищу отримав митець, людина, яка виховує кожним словом – **Анатолій Авдієвський**. Ректор університету Віктор Андрущенко назвав його "високої тональності камертоном, за яким можна звіряти і власні доробки, і власні прорахунки". З приємним подивуванням та теплими словами висловив Анатолій Тимофійович подяку педагогічному університету: "Це велика насолода – працювати з любов'ю на користь свого народу".

СТУДЕНТИ СПІВАЛИ ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТІВ

20 ЧЕРВНЯ 2011 р. в Україну з офіційним візитом завітав Президент Китайської народної республіки. Привітати делегацію з Китаю, виступивши перед керівниками двох держав – **Віктором Януковичем** та **Ху Цзінтао**, запропонували хор іноземних студентів Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Цей хоровий колектив, створений у 2005 році в Інституті мистецтв НПУ, унікальний у своєму роді. Адже у складі хору китайські студенти – майбутні фахівці з музичної педагогіки. Репертуар колективу насичений музичними композиціями різних епох і стилів від старовини до сучасності.

Позитивний імідж Драгомановського університету, що відгукується популярністю далеко за межами України, зібрав у стінах вишу кращих студентів з різних країн світу, тому не випадковим є функціонування такого творчого колективу в університеті. Іноземні студенти-китайці співають українські та китайські народні пісні в оригіналі й авторських обробках, експериментують з композиціями та відточують власну виконавську манеру. Завдяки невтомній праці художнього керівника хору – кандидата педагогічних наук, доцента **Ірини Коваленко** та концертмейстера **Олени Іванової** склад колективу щороку лише поповнюється. Студенти із зацікавленістю відвідують репетиції, а виступ перед очільниками двох держав мав для них особливе значення.

Після концертної програми, що включала китайські та українські народні пісні, твори сучасних китайських композиторів, керівник КНР поспілкувався з учасниками колективу, поцікавився їхнім студентським, молодіжним життям в Україні. Пан Цзінтао висловив сподівання на майбутні дружні стосунки між двома країнами і на те, що музика як велика об'єднавча сила зіграє у цьому не останню роль.

Гордість університету

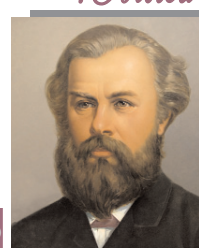
Душа формується мистецтвом

стор. 2

Ювілей

Михайло Драгоманов

стор. 4, 5

Першокурсники

Студенство варто берегти!

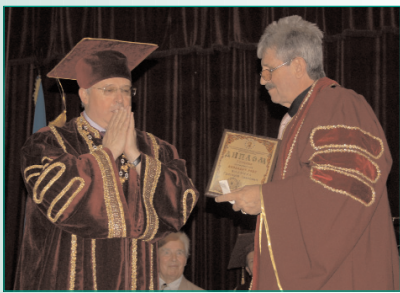
стор. 7

УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ РЕЙТИНГ

2011 РІК Президентом України **Віктором Януковичем** проголошено роком знань, інтелекту і науки. Приємно зауважити, що наш університет гідно розпочав його здійснення. Матеріали щодо надання НПУ імені М. П. Драгоманова статусу дослідницького вже розглядаються у Міністерстві, а науковці вишу продовжують невпинно працювати задля утвердження підстав для цього статусу.

29 червня 2011 р. на урочистому засіданні Вченої ради університету було названо і нагороджено найкращих з колективу університету, що за університетським рейтингом 2010/2011 навчального року стали переможцями у різних номінаціях.

У номінації **“Кращий викладач”** дипломом I ступеня за *видатні особисті наукові і навчально-методичні досягнення, внесок у становлення університету як дослідницького закладу* нагороджено проректора з наукової роботи, завідувач кафедри філософії, заслужений діяч науки і техніки України, академік Української академії політичних наук, доктор філософських наук, професор **Григорій Волинка**.

У номінації **“Краща кафедра”** дипломом I ступеня за *практичну реалізацію теоретичних засад управління та євроінтеграції в університеті* нагороджено **кафедру управління та євроінтеграції** Інституту соціології, психології та управління; завідувач кафедри – перший проректор університету, заслужений діяч науки і техніки України, академік Української академії політичних наук, доктор філософських наук, професор **Володимир Бех**.

*“Перемога нашої кафедри серед 110 кафедр університету є важливим визнанням і новим етапом у діяльності, – розповів у інтерв’ю газеті **Володимир Бех**, – нещодавно ми випустили гарну книжку про кафедру, де підвели підсумки за сім років роботи. Вони дуже вагомими, наприклад, нашими колегами було захищено 26 кандидатських і докторських дисертацій, які пройшли через кафедру і нашими співробітниками захищені. Написано 26 теоретичних монографій за головними напрямками розбудови управління освітою. Наші два часописи “Нова парадигма” і “Гілея” – зареєстровані у світових мережах. Ми остаточно оформили чотири науково-методичні комплекси за спеціальностями, які ведемо. Наукові статті ми не рахуємо, бо 4-5 статей за рік є нормою для науковця. Тому робота на кафедрі ведеться плідно, і оскільки Драгомановський університет поступово набуває статусу дослідницького, а це вже зовсім інше, нове життя, то ми до нього наполегливо готуємось. Цьогорічна перемога кафедри ще раз демонструє – ми рухаємось у вірному напрямку”.*

У номінації **“Кращий Інститут”** за *значні наукові досягнення, поглиблення міжнародного співробітництва та ефективну економічну діяльність* дипломом I ступеня та перехідним кубком нагороджено **Інститут соціології, психології та управління** – директор Інституту, член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, доктор історичних наук, професор **Володимир Євтух**.

“ДУША ФОРМУЄТЬСЯ МИСТЕЦТВОМ”

*Ці СЛОВА ректора НПУ імені М. П. Драгоманова **Віктора Андрущенка** стали вдалими висловлюваннями до зустрічі ректорату з митцями-драгомановцями.*

Серед запрошених були Герой України, генеральний директор та головний диригент Національного заслуженого академічного українського народного хору імені Григорія Верьовки **Анатолій Авдієвський**, народний артист України, заслужений діяч мистецтв **Зеновій Корінець**, Герой України, народний артист **Анатолій Паламаренко**, народні артисти України **Тамара Стратієнко**, **Андрій Демиденко**, **Олександр Гурець**, заслужена артистка України **Ольга Чубарева**, заступники проректора-директора Інституту мистецтв НПУ **Анатолій Болгарський** та **Тетяна Завадська**, директор Центру культури та мистецтв **Ірина Савченко**, заступник директора Центру культури та мистецтв, художній керівник Народного вокального ансамблю “Купава” **Євгенія Чугунова**.

Віктор Андрущенко вручив митцям високі нагороди вишу, але найвищим здобутком для шанованих гостей стали увага та натхнення.

І студенти, і професорсько-викладацький склад, і адміністрація докладають максимум зусиль для розвитку і престижу університету. Той рівень, який зараз має Драгомановський університет, та ті традиції, що сформувалися за його багаторічну історію, – все завдяки цілеспрямованій роботі злагодженого професійного колективу, який уже давно переймається не лише матеріальними речами. *“Наші студенти, – зауважив ректор, – не навчаючись у консерваторіях, виборюють призви місця на міжнародних мистецьких конкурсах, натхненні високими здобутками своїх викладачів – заслужених і народних артистів України. Адже жоден інший педагогічний виш не може похвалитися такою плеядою творців. А світ лише через мистецтво здатний пропаяти віру, надію і любов”.*

За теплі слова від усього професорсько-викладацького складу Інституту мистецтв подякував його директор **Анатолій Авдієвський**, запевнивши присутніх, що щире слово завжди окрилює, наповнює душу просвітленням, і лише з такою душею можна виховувати Людину.

*Людмила КУХ,
прес-служба університету*

Інтерв’ю

дра фортепіанного виконавства та художньої культури, клас професора **Тетяни Завадської**.

Це не перша перемога піаністки. Вона була відзначена на IX Міжнародному фестивалі слов’янської фортепіанної музики (Мелітополь, 2008 р. – диплом лауреата), I фестивалі диригентського мистецтва “Музична Таврія” (Херсон, 2009 р. – грамота кращого концертмейстера конкурсу), IV Міжнародному конкурсі “Санкт-Петербург у дзеркалі світової музичної культури” (Санкт-Петербург, 2010 р. – I премія), Всеукраїнському фестивалі-конкурсі (Харків, 2010 р. – I премія).

Студентка поділилася враженнями від змагань та Італії загалом.

– **Альоно, розкажіть, будь ласка, детальніше, як Ви потрапили на конкурс. Що саме це були за змагання?**

– Це XIV Міжнародний конкурс молодих виконавців “Pietro Argento” у місті Gioia del colle в Італії. Завдяки великій мережі Інтернет ми подали заявку та потрапили до числа конкурсантів, серед яких були юнаки і дівчата з різних країн світу. Важко навіть назвати їх кількість. Півроку підготовки конкурсної програми – і ось вона – Італія. У змаганнях був зазначений ліміт – до 25 хвилин. Я виконувала три твори. Така програма складається за стандартом: класична соната, п’еса, етюд і обов’язково твор українського композитора.

– **Відомо, що у таких конкурсах зазвичай беруть участь студенти консерваторій. Чи важко було змагатися з такими конкурсантами?**

АЛЬОНА БОРЯК:

“Займаюся музикою все життя”

– Так, тут були представлені зарубіжні консерваторії і звичайно, це зовсім інший рівень підготовки – більш професійний та високий. Наш Драгомановський університет у першу чергу готує вчителів, тому й спрямованість навчальних дисциплін у нас педагогічна. Але натхненна праця наших викладачів, наставників плекає молоді таланти, робить студентів талановитими, високодуховними особистостями, інтелектуалами, допомагає їм удосконалювати виконавську майстерність. Звичайно, мріялось про перемогу, і мені дуже приємно, що мої здібності оцінили в Італії.

– **Які враження привезли з Італії? Навпевно ж з’явилось багато нових друзів?**

– Враження найкращі. Особливо щодо організації самих змагань. Я вже побувала на багатьох подібних конкурсах і в Україні, і в Росії, але Італія – це щось особливе. Навіть у самому театрі, де проходив конкурс, панувала атмосфера високої духовності та естетики. Захоплювали товариські стосунки між учасниками. Кожен з нас знайшов там дуже багато друзів. Досі обмінюємось досвідом, розповідаємо один одному про різні змагання, в яких брали участь. Вдалося навіть познайомитись з головою журі конкурсу з італійської Академії музики (м. Імала), – сподіваюсь якось потрапити до нього на майстер-клас.

– **Ви обрали місцем свого навчання саме педагогічний університет – плануєте пов’язати своє життя з вчителеванням? Чи, можливо, в майбутньому ступите на стежку професійного музиканта?**

– Я займаюсь музикою все життя і хочу з нею бути й надалі. Щоб працювати вчителем, не потрібно відмовлятися від музики. Навпаки, мистецтво – невіддільна частина вчительської професії. Воно надихає, гармонійно розвиває людину. Впевнена, що музика мені лише допомагатиме в житті.

*Розмовляла Людмила КУХ,
прес-служба університету*

Рецензія

СЯЙВО МОЛОДОЇ ДУШІ

Протуберанці слова. Поезії, проза, гумор / упорядкування В. П. Андрущенка, А. П. Демиденка; [вступ. статті Віктора Андрущенка, Андрія Демиденка]. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 330 с.

*Поет – борець,
що кличе військо в битву
І першим йде в запеклу битву сам.*
А. Малишко

НЕЩОДАВНО відбулась презентація збірки “Протуберанці слова”, яка представляє найкращі твори однойменної літературної студії Драгомановського вишу. У цьому році виповнюється 65 років діяльності літстудії, і за цей час тут розпочали творчий шлях та пов’язали своє життя, велика кількість обдарованої молоді. Серед них ті, хто з часом увійшли в історію як незабутні літературні генії – **Андрій Малишко, Тодось Осьмачка, Олександр Корнійчук, Юрій Збанацький, Павло Глазовий, Любов Забашта, Федір Маківчук, Микола Нagniбида, Микола Олійник, Марія Познанська, Марія Пригара, Василь Чухліб** та багато інших поетів і прозаїків.

“Протуберанці слова” – збірка, яку автори проекту та упорядники охрестили “одухотвореною”, передовсім це через те, що збірка здебільшого складається з по збі, яка є мистецтвом слова, виповненим енергією “аристократизму духу”, або, як пише **Ліна Костенко**, “Поезія

– це завжди неповторність, / Якийсь безсмертний дотик до душі”.

Саме поезія здатна знаходити відгук у душах інших, хвилювати або стискати кулаки. Звісно, кожен сприймає її по-своєму, бо ми й самі всі різні. Але всіх об’єднує молодість, почуття. За твердженням сучасного поета **Юрія Андруховича**, *“поезія – це виключно дуже молодий стан душі, це перший дотик, перше кохання”*. Тому діяльність літстудії в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова є вкрай важливою і стратегічною. *“Талановитих поетів у нас багато, головне – вчасно помітити”*, – говорить **Андрій Демиденко**, керівник студії.

Драгомановський університет готує Вчителя – джерело національного і планетарного досвіду, народних традицій, мовної культури, естетичного сприйняття дійсності. А поезія – це не тільки вірші, як дехто помилково вважає, це спосіб світосприйняття. *“Педагогіка і мистецтво – два крила, на яких тримається наш університет. Предметом нашої незмінної гордості є молоді митці, літературні таланти нашої Альма Матер”*, – пише у вступній статті **Віктор Андрущенко**.

Книга має два символічні розділи – “Лебедині сурми” та “У вінку історії”. До першого увійшли молоді сили літстудії з їх веснянковим драйвом. Доробок другого наснажують сповідальні твори незабутніх письменників, колишніх студійців, що стали славою та історією нашого Драгомановського університету і всієї України.

Також слід зазначити, що видання є гордістю поліграфічного виконання нашого видавництва. Тому книжка буде гарним подарунком для кожного драгомановця, для всіх тих, хто цікавиться нашим університетом та мистецтвом слова.

Сергій РУСАКОВ

ВСТУПНА КАМПАНІЯ 2011

КОЖНЕ ЛІТО двері університету відкриваються для великої кількості абітурієнтів, які подають документи та бажають потрапити на навчання до Драгоманівського вишу. В той час як студенти-драгомановці відпочивають на набираються сил після сесій та готуються до навчання, вчорашні школярі активно атакують приймальну комісію та роблять найважливіший крок у своєму житті – обирають спеціальність з якою хочуть пов'язати своє життя.

Робота приймальної комісії пройшла на високому рівні завдяки керівництву університету, приймальної комісії та штабу "Абітурієнт", який створений задля якісної та швидкої роботи приймальної комісії в університеті, члени штабу – студенти вишу – ведуть роз'яснювальну роботу серед вступників, спілкуються з їхніми батьками, консультуючи про навчання в університеті та історію, розвиток і можливості нашого навчального закладу. Вони супроводжують абітурієнтів до пунктів прийому документів, допомагають укомплектувати всі потрібні папери, забезпечують обрахування середніх балів атестатів і дипломів.

Лише за кілька перших днів прийому документів до Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова на денну та заочну форму навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" подано близько двох тисяч заяв. Вступників, які хочуть продовжити свою освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем "спеціаліст" – понад чотириста, "магістр" – більше двохсот.

Поглянути на роботу приймальної комісії НПУ імені М. П. Драгоманова та поспілкуватися зі вступниками у виш навіть завітав перший заступник міністра освіти і науки, молоді та спорту **Євген Суліма**.

Євген Суліма безпосередньо поспілкувався зі вступниками, їхніми батьками, які схвально відгукнулися на оперативну роботу приймальної комісії.

Разом з ректором Віктором Андрущенком Євген Миколайович відвідав аудиторії, де відбувається реєстрація, пересвідчився у їх належному технічному забезпеченні, поцікавився часовими рамками, протягом яких абітурієнт може подати документи для вступу, ознайомився з роботою системи "Online реєстрація абітурієнтів – 2011".

Завдяки чіткому виконанню функцій кожного технічного секретаря, людини причетної до приймальної комісії під час вступної кампанії в університеті не виникло черг, немає незадоволених та ображених.

Саме завдяки злагодженій роботі приймальної комісії ми розпочинаємо новий навчальний рік з чудовим та яскравим новим першим курсом, адже до драгоманівської родини потрапляють ті, хто має покликання і готовий стати Вчителем.

ПРАКТИКА В ЗАКАРПАТТІ

З цього року у Межигірському районі Закарпатської області функціонуватиме **навчально-оздоровчий центр** НПУ імені М. П. Драгоманова для проведення практик студентів природничих спеціальностей. У результаті плідної роботи керівного складу вишу та дирекції Інститутів вдалося відкрити таку структуру, що розширить можливості спудеїв.

Центр урочисто відкрили ректор **Віктор Андрущенко**, проректор з економіки та організації навчально-виховної роботи **Олег Падалка**, директор Інституту природничо-географічної освіти та екології **Віталій Покась** і завідувач кафедри зоології **Василь Бровдій**. Привітно зустріли делегацію представники адміністрації Межигірського району на

чолі з головою **Василем Щурем**, також директор Національного природного парку "Синевир" **Микола Дербак** та його заступник **Мирон Цюбик**.

Навчально-оздоровчий центр Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова розташуватиметься у трьохповерховому приміщенні лісництва, оснащеному всією потрібною інфраструктурою, на території Національного природного парку. За словами директора Інституту природничо-географічної освіти та екології **Віталія Петровича**, силами університету в будинку були проведені ремонтні роботи, щоб якнайкраще облаштувати студентське життя, створити хороші умови для роботи і для відпочинку.

Людмила КУХ

Нові видання

"КАФЕДРА – ДЖЕРЕЛО НАУКОВОЇ ТВОРЧОСТІ"

ЦІ СЛОВА ректора **Віктора Андрущенка** – незаперечна істина, що узагальнює роботу колективу усіх кафедр Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова. Діяльність кожної кафедри університету, її здобутки, досягнення, науково-методичні видання сприяють поступу вишу, а тому особливо важливі.

Нещодавно у видавництві НПУ імені М. П. Драгоманова вийшов друком збірник "Кафедра управління та євроінтеграції", що презентує історію розвитку однойменної кафедри

Інституту соціології, психології та управління за різними напрямками діяльності протягом 2003–2010 рр. В інформаційно-бібліографічному покажчику можна знайти опис науково-методичного доробку працівників, представлений за роками та персоналіями, біографічні довідки, напрями діяльності, особисті життєві кредо викладачів.

Кафедра управління та євроінтеграції Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова, створена 2003 р., є однією з перших в Україні, що поєднує у навчально-виховній та науково-методичній роботі гуманістичну і соціальну складові з управлінням. Не випадково ж цього року кафедра отримала диплом першого ступеня у номінації "Краща кафедра" на загальноуніверситетському рейтингу за практичну реалізацію теоретичних засад управління та євроінтеграції.

ВДЯЧНІСТЬ

Українська Рада Миру в особі голови **Леоніда Кравчука** засвідчує щире повагу та висловлює вдячність ректору Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова **Віктору Андрущенку** за вагомий внесок у реалізацію науково-культурного проекту "**Видання творів Тараса Шевченка та статей про нього грецькою і українською мовами**", приуроченого до 150-ліття з дня смерті Тараса Шевченка, який реалізовано під егідою Української Ради Миру.

Виступ Віктора Петровича на презентації книги про Тараса Шевченка грецькою мовою у Афінах приємно вразив закордонних партнерів, адже висвітлював історичні, економічні та культурні зв'язки між двома країнами, сподівання на розширення взаємовідносин та зміцнення міжнародної співпраці між Україною і світом.

Прес-служба університету

ЦІКАВО

ДРАГОМАНІВКА – правопис, що поширювався в Україні наприкінці XIX століття. Одним з головних авторів драгоманівки в кінці 70-х років того ж століття був Михайло Драгоманов. Через це правопис і отримав таку назву.

Кардинальні зміни в українському правописі підготувала київська група культурних діячів, до якої входив і знаний громадсько-політичний діяч М. Драгоманов. Вони полягали в подальшій фонетизації правопису за принципом "один звук – одна буква". З огляду на це з алфавіту усунуто букви *ї, я, є, ю, ъ* та *щ*. Вилучено кириличну *й*, замість якої введено латинську літеру *j* (очевидно, за зразком сербської орфографії), щоб за її допомогою передавати йотацію голосних, тобто писати *ясла* "ясла" тощо. М'якість приголосних передавано за допомогою букви *ь*: синья "синя". М. Драгоманов, котрий 1876 р. емігрував до Швейцарії, у своїх виданнях використовував зазначену орфографію, яку згодом назвали драгоманівкою. Її частково використовувано в Галичині у друкованих органах тих суспільних сил, які були прихильниками його політичних ідей. На території України у складі Російської імперії, де український правопис було заборонено, драгоманівка не мала жодного поширення. Та й теоретичне її обґрунтування ніколи не було опубліковане.

Драгоманівка ґрунтується на фонемічному принципі, і кожна літера позначає лише один звук. Драгоманівка проста у використанні та легко й швидко запам'ятовується.

Гарний приклад драгоманівки можна побачити на сучасній банкноті в 20 гривень, де зображено фрагмент веснянки Івана Франка біля портрету письменника. Франко також використовував драгоманівку для листування.

*Земле, мої всеплодючаї мати!
Сили, що в твоїй движелі глибини,
Кралю, шчоб в бою сміліше стоїти,
даї і мні!*

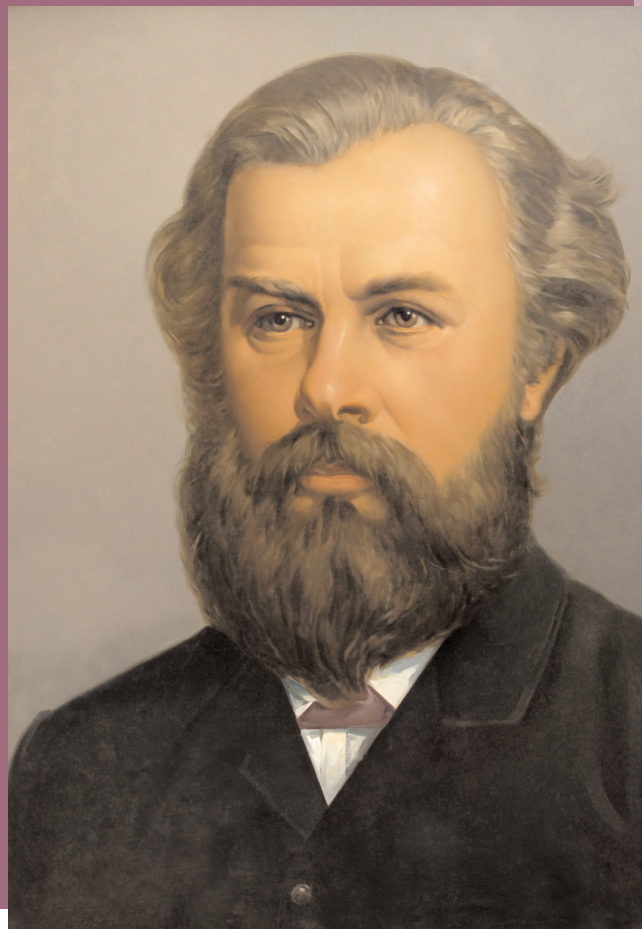
Роман П. Мирного та І. Білика "Хіба ревуць воли як ясла повні?" було вперше видано в Женеві саме драгоманівкою. Український сучасний музичний гурт Інші день (Інший день) також використовує у своїй назві драгоманівку.

За матеріалом Вільної Енциклопедії

СВІТОЧ НАУКИ

До 170-річчя від дня народження Михайла Драгоманова

Вітальне слово ректора до ювілею М. П. Драгоманова

Михайло Драгоманов... Що ж одразу спадає на думку? Учитель істини і речник свободи думки, віри, слова, справжній учений-полігістор. Ім'я Михайла Драгоманова можна знайти в усіх енциклопедіях та довідниках історії, філософії, філології, фольклористики, політології. Він також залишив тривкі сліди у культурології, журналістиці, економіці й публіцистиці.

"Перший українець у Європі", – так називали М. Драгоманова його сучасники. І це справедливо. Він відтворював українську культуру, ґрунтував українську освіту і виховання як загальноєвропейські цінності. Він блискуче знав латину латину, давньогрецьку, декілька європейських мов, читав Гомера в оригіналі й спонукав до цього своїх учнів.

Нині виповнюється 170 років від дня народження великого українця. До цієї дати університет підготував низку заходів як українського так і міжнародного рівнів, адже закладена М. П. Драгомановим та його видатними послідовниками, зокрема Іваном Франком та Лесею Українкою, ідеологія українського національно-культурного і освітньо-виховного творення є стрижневою в сучасній діяльності нашого навчального закладу.

Про Михайла Драгоманова видані чисельні дослідження, однак і на двадцятому році незалежності України все-таки він залишається ще недооціненим і недостатньо знайомим як на його батьківщині, так і у світі. І це при тому, що Драгоманов, без перебільшення, – ключова, знакова фігура українського суспільного, наукового і громадсько-культурного життя 60–90-х рр. XIX ст. Він належить до когорти тих світочів українства, чії ідейні впливи продовжуються і нині. Михайло Драгоманов є символом України, який повертає народ і культуру до власних історичних коренів, батьківських традицій, ідентичності й ментальності та одночасно вводить українців у лоно європейської цивілізації.

З повагою
ректор Віктор Андрущенко
член-кореспондент НАН України,
академік НАПН України, доктор філософських наук,
професор, заслужений діяч науки і техніки України

МОЛОДІ РОКИ ВЕЛИКОГО УКРАЇНЦЯ

МИХАЙЛО ДРАГОМАНОВ – нащадок службовця козацької держави Б. Хмельницького і дворянський син із Полтавщини.

Петро Якимович Драгоманов – батько М. П. Драгоманова, дід Лесі Українки

Народився він не 30-го (як указано в усіх довідкових виданнях), а 18 вересня 1841 р., згідно з церковним метричним документом, віднайденим проф. В. Й. Борисенком. Захоплення лектурою з багаті батьківської бібліотеки, перейняття у Полтавській гімназії гуманними й ліберальними ідеями, зокрема визволення кріпаків, – чинники, які позначилися

на формуванні особистості вільнодумного юнака. Світогляд Драгоманова почав складатися в Гадячі й Полтаві, де він зазнав впливу атмосфери ширення українофільського громадівського руху. Гімназистом юнак назавжди захопився "історієюлюбовством", полонився викладанням історика О. Строніна й латиніста К. Полевича (ім згодом присвятив статтю "Два вчителі"). Як особистість Драгоманов зростав у Києві, де він навчався й формувався під впливом С. Гогоцького й ін. професорів університету Св. Володимира, прилучився до фундаментальних праць О. Конга, Г. Спенсера, П. Ж. Прудона. Сприяла зростанню молодика й та "академічна воля" європейського типу, яку допустив в університеті Св. Володимира попечитель навчального округу М. Пирогов.

Народився Михайло Драгоманов не 30-го (як указано в усіх довідкових виданнях), а 18 вересня 1841 р., згідно з церковним метричним документом, віднайденим проф. В. Й. Борисенком.

Студентом Драгоманов став у центрі гуртка, який засновував перші в Росії недільні школи для неграмотних. У двох із них він безоплатно викладав історію по-українськи. Навіть тоді, коли набував освіту,

Драгоманов вирізнявся, за словами С. Русової, незвичайною незалежністю думки й непохитною переконаністю, що походили від акцентуованості його особистості, історичної ерудиції та широти політичного і наукового синтезу.

Етапним у справі становлення М. Драгоманова як політичного і громадського діяча став його виступ над труною Шевченка у Києві, коли прах великого Кобзаря перевозили до Чернечої гори. Слова, сказані тоді ще юним промовцем: "Кожний, хто йде служити народу, тим самим надіває на себе терновий вінець", – виявилися пророчими.

Згодом в університеті Св. Володимира він читав лекції як приват-доцент на кафедрі все-світньої історії. Своєрідною клятвою на вірність Україні й водночас усвідомленням того, наскільки тернистим є шлях служіння народові, стало для Драгоманова прощання з тілом Шевченка дорогою до Чернечої гори. Глибокі фахові заняття історією та напрацювання перспективних наукових засад узаємозв'язку і процесуальності суспільних явищ призвели до успішного захисту дисертації із римської історії – першої на право читання лекцій ("Імператор Тиберій"), а там і магістерської ("Питання про історичне значення Римської імперії і К. К. Тацит").

По смерті батька багатообіцяючому вченому доводилося опікуватися братом і сестрою (в майбутньому вченою і письменницею Оленою Пчілкою). До того ж Михайло Петрович рано став чоловіком, батьком родини, і треба було її матеріально утримувати. Журналістом Драгоманов у статтях "Санкт-Петербурзьких Ведомостей" намагався прояснити політичний стан України; розглядав слов'янські справи з демократично-федерального погляду.

Людмила Михайлівна Кучинська-Драгоманова (1842–1918) – дружина М. П. Драгоманова

ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Поселившись у 1876 р. у Женеві, Драгоманов заснував вільну українську друкарню і заходився навколо видання збірника "Громада": у співпраці з М. Павликом і С. Подолинським вийшло п'ять його томів. Важко переоцінити значення цієї фундаментальної праці для суспільного будівництва, – недарма історик І. Лисяк-Рудницький визнав "Передне слово до "Громади" Драгоманова "першою українською політичною програмою", переломом у розвитку новітньої української політичної думки. Драгоманов був також публікатором української літератури, забороненої Емським указом у Росії, – творів Т. Шевченка, П. Куліша, роману "Хіба ревуть воли, як ясла повні?" Панаса Мирного й Івана Білика, фольклористичних студій та популярних брошур українською мовою. За підрахунком акад. М. Тимошика, впродовж свого існування українська друкарня в Женеві випустила 112 книжок, із яких близько сорока – українською мовою. Вони стали цінним подарунком, ідейним капіталом тих, хто заходився будувати українську державу.

У 1863 році М. Драгоманов стає членом Громади. Ці об'єднання виникали як форма пробудження свідомості національної інтелігенції до пізнання української літератури, історії, культури, народного побуту, права.

У західних виданнях учений публікував статті про Україну, знайомлячи світ із забутотою країною в центрі Європи. Доказово розглядав понад двохсотлітнє існування України під Московським царством як "пропащий час", оскільки "царська самоволя заїла вольності українські". Голосом протесту проти нищення національної культури самодержавством прозвучала доповідь Драгоманова на Літературному конгресі в Парижі 1878 р. "Література українська, проскрибована [заборонена – редакція "ПК"] російським урядом", видана по-французьки, а потім у розширеному вигляді й по-італійськи. Словом, у Швейцарії Драгоманов створив осередок

політичної еміграції, який, за словами Франка, перетворився коли не на центр українського руху, то української думки впродовж цілих двадцятьох літ.

Небезпечний для авторитарних режимів прибічник західноєвропейського соціал-демократизму чим далі, тим більше ставав в опозицію й до російських революціонерів – через їх великоросійський централізм, антикультурні тенденції. Взагалі Драгоманов був могутнім полемістом, критиком обскурантизму. Йому доводилося дискутувати, в тому числі в пресі, з багатьма людьми і партіями, терпіти й відбивати удари з різних боків, – і це тоді, коли ніщо для нього не було настільки осоружним, як полеміка. Вдавався до неї у пресі лише тоді, коли згоди досягти не вдавалося, і вів її тільки до вияснення думок двох сторін. Та опоненти здебільшого перекручували його міркування, закінчуючи брехливими нападками.

Важливою сторінкою життєдіяльності вченого є співпраця Драгоманова з емігрантською газетою "Вольное слово", де у ряді статей він висловився на користь реформування Росії, за швейцарський кантональний спосіб розв'язання національної справи, моральність способів протистояння самодержавству на противагу панівній "динамічно-анархічній епідемії". Запрошений до редагування газети, Драгоманов зробив її органом агітації на користь ідей політичної волі із земським самоуправлінням. А його теза федеративного устрою Росії виявилася настільки революційною в той час, що зумовила несприйняття його думок російськими марксистами. Тож він не побоявся, як бачимо, втілити слова Е. Ренана: "Для того щоб мати слушність у майбутньому – треба, в певні хвилини, вміти зважитися стати немодним".

Ім'я Михайла Драгоманова асоціювалося у свідомості прогресивної громадськості з боротьбою слов'янських народів за свободу, автономію, братерство.